

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Глухівський національний педагогічний університет
імені Олександра Довженка
Відокремлений структурний підрозділ
«Професійно-педагогічний фаховий коледж
Глухівського національного педагогічного університету
імені Олександра Довженка»

Циклова комісія професійно-педагогічної підготовки

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«Основи інклюзивної освіти»

Код дисципліни	ОК.11
Освітній рівень	фахова передвища освіта
Статус дисципліни	обов'язковий освітній компонент, що формує спеціальні компетентності
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	013 Початкова освіта
Освітньо-професійна програма	Початкова освіта
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS (90 академічних годин)
Види аудиторних занять	лекції, практичні (семінарські) заняття
Форми контролю	залік

Інформація про викладача

Викладач (ПІБ, науковий ступінь, вчене звання, посада)	Приходько Наталія Анатоліївна, викладач вищої кваліфікаційної категорії, старший викладач
Контактний телефон	0992632274
E-mail:	nataliaprihodko27@gmail.com
Профіль викладача	https://ppk.gnpu.edu.ua/pro-koledzh/metodychna-ta-naukova-robota/czyklova-komisiya-zagalnoosvitnoyi-pidgotovky/pryhodko-nataliya-anatoliyivna/
Консультації	Середа 14.00-15.00

1. Анотація курсу

Місце освітнього компонента (ОК) в ОПП:

ОК «Основи інклюзивної освіти» є обов'язковим освітнім компонентом, що формує спеціальні компетентності здобувачів освіти за ОПП «Початкова освіта» рівня фахової передвищої освіти. Освітній процес охоплює лекційні та практичні (семінарські) заняття, виконання самостійних робіт, модульних контрольних робіт та підсумковий контроль у формі заліку.

Мета: підготовка висококваліфікованих фахівців, які засвоїли теоретико-методологічні, нормативно-правові та організаційно-методичні засади інклюзивної освіти, здатних розв'язувати складні задачі, практичні проблеми інклюзивної освіти з метою соціалізації та здобуття освіти дітьми молодшого шкільного віку із особливими освітніми потребами.

Основні завдання: озброїти здобувачів освіти основами теоретичних і практичних знань з інклюзії та сформувані професійні компетентності, що дозволятимуть реалізовувати супровід дітей молодшого шкільного віку із особливими освітніми потребами в закладах загальної середньої освіти; виробити навички командної роботи при навчанні та вихованні дітей з особливими освітніми потребами; забезпечити досконале володіння стратегіями взаємодії з батьками дітей з особливими освітніми потребами; сформувані навички диференційованого викладання та оцінювання; формувати вміння застосовувати теоретичні та практичні знання задля розвитку гармонійної особисті дітей молодшого шкільного віку із особливими освітніми потребами.

Очікувані результати навчання

Вивчення дисципліни «Основи інклюзивної освіти» формує у здобувача фахової передвищої освіти низку компетентностей.

Інтегральна компетентність: здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі в професійній діяльності, що вимагає застосування положень і методів психолого-педагогічної науки та характеризується певною невизначеністю умов, а також нести відповідальність за результати своєї діяльності в освітньому процесі.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК1 Здатність реалізувати свої права й обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК5 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Спеціальні (фахові компетентності):

СК4 Здатність дотримуватись вимог нормативно-правових документів, що регламентують організацію освітнього процесу в початковій школі.

СК7 Здатність добирати доцільні методи, засоби і форми навчання відповідно до визначених мети і завдань уроку, іншої форми навчання з урахуванням специфіки змісту навчального матеріалу та індивідуальних особливостей учнів.

СК9 Здатність до відстеження динаміки та забезпечення підтримки особистісного розвитку дитини в освітньому процесі.

СК10 Здатність до активного залучення батьків до освітнього процесу на засадах партнерства.

СК11 Здатність до роботи в команді з профільними фахівцями для надання додаткової підтримки особам з особливими освітніми потребами.

СК12 Здатність до організації здоров'язбережувального, безпечного, розвивального, інклюзивного освітнього середовища.

Постреквізити. Навчальна дисципліна «Основи інклюзивної освіти» закладає основи для вивчення студентами основ педмайстерності, фахових методик та проходження педагогічних практик.

Програмні результати навчання:

РН2 Дотримуватись нормативно-правових документів, що регламентують організацію освітнього процесу в початковій школі.

РН4 Здійснювати педагогічну діагностику молодшого школяра.

РН5 Розуміти сутність, принципи, зміст, методи, форми та організацію процесу навчання, виховання і розвитку молодших школярів.

РН7 Проводити моніторинг якості навчальних досягнень, здійснювати контроль і оцінювання учнів початкової школи.

РН9 Залучати батьків до освітнього процесу в початковій школі на засадах партнерства.

РН11 Створювати безпечні, психологічно комфортні умови освітнього процесу, використовувати прийоми попередження та протидії булінгу, надавати домедичну допомогу.

РН12 Складати індивідуальну програму розвитку дитини з особливими освітніми потребами та знаходити оптимальні шляхи її реалізації.

РН13 Створювати здоров'язбережувальне освітнє середовище, зорієнтоване на особистісний розвиток молодших школярів.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання

Засоби для демонстрації комп'ютерних презентацій, відеоматеріалів, наочно-ілюстративних матеріалів, електронних посібників.

2. Організація навчання

При вивченні навчальної дисципліни використовуються словесні, наочні та практичні методи навчання.

Під час лекційних занять та консультацій застосовуються словесні та наочні методи (лекція із застосуванням таблиць, електронних презентацій, відеофрагментів; пояснення, бесіда, інструктаж).

При проведенні практичних (семінарських) робіт та виконанні самостійної роботи – практичні методи (виконання практичних, графічних, дослідних завдань), наочні - ілюстрації, малюнки, таблиці, опорні схеми, спостереження), а також словесні (робота з підручниками та електронними посібниками, інструктаж).

Для активізації пізнавальної активності студентів: проблемний, частково пошуковий, дослідницький методи , а також метод проекту.

Структура дисципліни

Назва теми	Кількість годин, відведених на:		
	Аудиторні заняття		СРС
	лекції	практичні	
Змістовий модуль 1			
Інклюзивна освіта як соціальна модель	2	2	2
Сутність інклюзивної освіти	2	2	2
Організація інклюзивної освіти в Україні.	2	2	8
Командний підхід до забезпечення психолого - педагогічного супроводу	2	4	2
Програма психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами	2	2	
Роль учасників команди психолого-педагогічного супроводу	2	2	
Сутність компетентності педагогів у галузі інклюзивної освіти та шляхи її формування	2	2	
Партнерська взаємодія з батьками як членами команди інклюзивного закладу	2	2	4
Змістовий модуль 2			
Загальна характеристика психофізичних порушень у дітей	2	2	4
Психологічні особливості розвитку дітей з особливими освітніми потребами	2	2	
Урахування індивідуальних особливостей учнів з особливими освітніми потребами в процесі навчання	2	2	2
Реалізація корекційно-розвиткового компоненту інклюзивного навчання	2	2	4
Індивідуальна програма розвитку дитини з особливими освітніми потребами	2	2	
Сутність і завдання оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами	2	2	4
Разом	28	30	32

3. Система оцінювання

Система оцінювання навчальних досягнень студентів з дисципліни «Основи інклюзивної освіти» ґрунтується на *компетентнісному підході*.

Навчальні досягнення майбутніх вчителів початкової школи закладу загальної середньої освіти з дисципліни оцінюються за модульно-рейтинговою системою, що базується обов'язковості поточного (захист практичних (семінарських) робіт) та модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок.

Форми оцінювання ОК: *усна* (захист практичних (семінарських) робіт у формі бесіди, доповідь з тем винесених на самостійне опрацювання, тощо); *письмова* (контрольна робота, звіт з виконання самостійної роботи, реферат); *тестова* (за закритими тестами); *самоконтроль* (самооцінка, тощо).

Оцінювання кожного виду роботи (наявність конспекту, виконання практичних (семінарських) робіт, написання модульних робіт, виконання самостійної роботи, залік) студента відбувається за 4-бальною шкалою згідно критеріїв оцінювання навчальних досягнень студентів.

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Оцінка за 5-бальною шкалою	Критерії оцінювання
5	Відповідь і завдання відзначається повнотою виконання без допомоги викладача. Студент володіє узагальненими знаннями з теми заняття, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях; вміє застосовувати вивчений матеріал; вирішує складні проблемні завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозування; вміє ставити та розв'язувати проблеми.
4	Відповідь і завдання – повні, але з деякими огріхами, виконані без допомоги викладача. Студент вільно володіє вивченим матеріалом з теми, зокрема, застосовує його на практиці; вміє аналізувати і систематизувати наукову та методичну інформацію. Використовує загальновідомі доводи у власній аргументації, здатен до самостійного опрацювання навчального матеріалу з теми, але потребує консультації викладача.
3	Відповідь і завдання відзначаються неповнотою виконання без допомоги викладача. Студент може зіставити, узагальнити, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; знання є достатньо повними; вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних педагогічних ситуаціях. Відповідь його повна, логічна, обґрунтована, але з деякими огріхами. Здатен на реакцію відповіді іншого студента, опрацювати матеріал самостійно.
2	Відповідь і завдання відзначаються наявністю фрагментарності виконання за консультацією викладача або під його керівництвом. Студент володіє матеріалом з теми на рівні окремих фрагментів; з допомогою викладача виконує елементарні завдання; контролює свою відповідь з декількох простих речень; здатний усно відтворити окремі частини теми; має фрагментарні уявлення про роботу з науково-методичним джерелом, відсутні сформовані уміння та навички.

Підсумкова оцінка курсу є сумою балів, одержаних за окремі види навчальної діяльності: поточний контроль (оцінка рівня засвоєння тем для самостійного опрацювання, оцінка за виконання практичних (семінарських) робіт), підсумковий контроль за змістовими модулями, складання заліку.

Остаточна оцінка рівня знань складається з рейтингу з навчальної роботи, для оцінювання якої призначається 100 балів.

Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Аудиторна робота		СРС		Підсумковий контроль
Практичні (семінарські) роботи		Модульний контроль		Залік
1-14		1	2	1 2
*ВК: 0,4		ВК:0,2		ВК:0,3 ВК:0,1

*ВК (ваговий коефіцієнт) – числовий коефіцієнт (параметр), що відображає рівень значимості виду діяльності здобувача освіти, порівняно з іншими факторами, який впливає на загальну кількість балів і розподіляється окремо за кожний вид роботи (сума всіх вагових коефіцієнтів дорівнює 1).

Відповідність шкал оцінювання (національної та європейської (ECTS))

Оцінка ECTS	Середньо-зважений бал, що формує інтервальну шкалу	Сума балів за 100 бальною шкалою	Національна оцінка		
A	4,51-5,00	90-100	5	з	<i>Відмінно</i> - студент демонструє високий рівень володіння теоретичними знаннями й практичними вміннями (дає вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді не менш ніж на 90% запитань, виконання практичних завдань та вправи є правильними, демонструє знання підручників, посібників, інструкцій, проводить узагальнення і висновки, акуратно оформляє завдання, був присутній на лекціях, має конспект лекцій чи реферати з основних тем курсу). Студент своєчасно та у повному обсязі виконав навчальне навантаження.
	5,00	100			
	4,95	99			
	4,90	98			
	4,85	97			
	4,80	96			
	4,75	95			
	4,70	94			
	4,65	93			
	4,60	92			
	4,55	91			
4,51	90				
B	4,01- 4,50	82-89	4	а	<i>Добре</i> – студент демонструє достатній рівень оволодіння знаннями навчального матеріалу, вміннями та навичками (володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів і категорій,
	4,50	89			
	4,43	88			
	4,36	87			
	4,29	86			

	4,22	85		проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді, був присутній на лекціях, має конспект лекцій чи реферати з основних тем курсу), виконав всі практичні завдання з незначними недоліками. Студент своєчасно та у повному обсязі виконав навчальне навантаження.
	4,15	84		
	4,08	83		
	4,01	82		
C	3,50-4,00	74-81	4	<i>Добре</i> – студент демонструє середньо-достатній рівень володіння теоретичним матеріалом та готовності до оперування набутими вміннями й навичками (володіє знаннями матеріалу, але допускає помилки у формуванні термінів і категорій, проте за допомогою викладача орієнтується і знаходить правильні відповіді, був присутній на лекціях, має конспект лекцій чи реферати з основних тем курсу), виконав практичні завдання з недоліками. Студент своєчасно та у повному обсязі виконав навчальне навантаження.
	4,00	81		
	3,92	80		
	3,85	79		
	3,78	78		
	3,71	77		
	3,64	76		
	3,57	75		
	3,50	74		
D	2,86-3,49	64-73	3	<i>Задовільно</i> – студент демонструє середній рівень володіння теоретичними знаннями, практичними вміннями й навичками (дає правильну відповідь не менше ніж на 64% питань, або на всі запитання дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає грубі помилки, які виправляє за допомогою викладача. При цьому враховується наявність конспекту за темою завдань та самостійність. Студент своєчасно виконав практичні та контрольні тестові завдання по всім змістовним модулям на оцінку не менше ніж «задовільно».
	3,49	73		
	3,42	72		
	3,35	71		
	3,28	70		
	3,21	69		
	3,14	68		
	3,07	67		
	3,00	66		
	2,93	65		
2,86	64			
E	2,51-2,85	60-63	3	<i>Задовільно</i> – рівень володіння теоретичним матеріалом, практичними вміннями й навичками визначається нижче середнього (дає правильну відповідь не менше ніж на 60% питань, або на більшість запитань дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає грубі помилки, які виправляє за допомогою викладача. При цьому враховується наявність конспекту за темою завдань та самостійність. Студент
	2,85	63		
	2,73	62		
	2,62	61		
	2,51	60		

					своєчасно виконав практичні та контрольні тестові завдання по всім змістовним модулям на оцінку не менше ніж «задовільно».
FX	2,00-2,50	35-59	2	н е з а р а х о в а н	<i>Незадовільно</i> – низький рівень володіння навчальним матеріалом, студент не спроможний опанувати практичні вміння без додаткових занять з дисципліни (дає правильну відповідь не менше ніж на 35% питань, або на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає грубі помилки. Має неповний конспект лекцій, не виконав практичні завдання. Студент не виконав навчальне навантаження.
F	0,00-1,99	1-34	2	о	<i>Незадовільно</i> – низький рівень знань із дисципліни, відсутність практичних умінь і навичок (дає правильні відповідь менше ніж на 35% питань, або на більшу кількість запитань дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає грубі помилки. Має неповний конспект лекцій, не виконав практичні завдання. Студент не виконав навчальне навантаження.

4. Політика курсу

Базується на тому, що всі учасники освітнього процесу повинні дотримуватись вимог чинного законодавства України, Статуту Глухівського НПУ ім. О. Довженка, Положення про Відокремлений структурний підрозділ «Професійно-педагогічний фаховий коледж Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка» та Правил внутрішнього розпорядку Коледжу, загальноприйнятих моральних принципів, правил поведінки та корпоративної культури; підтримувати атмосферу доброзичливості, відповідальності, порядності й толерантності.

Під час навчання учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватися академічної доброчесності: етичних принципів та визначених правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової діяльності відповідно до «ПОЛОЖЕННЯ про забезпечення академічної доброчесності у Відокремленому структурному підрозділі «Професійно-педагогічний фаховий коледж Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка».

5. Інформаційне забезпечення

Список рекомендованих джерел

1. Інклюзивна освіта від А до Я: poradnik для педагогів і батьків / Укладачі Н. В. Заєркова, А.О. Трейтяк. Київ: 2016. 68с.

2. Колупаєва А. А. Навчання дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному середовищі: навчально-методичний посібник / А. А. Колупаєва, О.М. Таранченко. Харків: Вид-во «Ранок», 2019. 304с.
3. Колупаєва А.А., Таранченко О.М. Педагогічні технології інклюзивного навчання (Серія «Інклюзивна освіта»). Харків: Вид-во «Ранок», 2018. 160 с.
4. Колупаєва А.А., Таранченко О.М. Порадник для педагогів та батьків дітей з особливими освітніми потребами (Серія «Інклюзивна освіта»). Харків: Вид-во «Ранок», 2021. 160 с.
5. Колупаєва А.А., Таранченко О.М. Інклюзія: покроково для педагогів: навчально-методичний посібник (Серія «Інклюзивна освіта»). Київ. 2023. 232 с.
6. Миронова С.П. Нова українська школа: особливості організації освітнього процесу учнів початкової школи в інклюзивних класах: навчально-методичний посібник. Тернопіль: Астон, 2020. 176с.
1. 7. Нова українська школа: порадник для вчителя / за заг. ред. Н. М. Бібік. Київ: Літера ЛТД, 2018. 160с.
<https://mon.gov.ua/staticobjects/mon/sites/1/news/%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8/2018/12/12/11/20-11-2018rekviz.pdf> (дата звернення 25.08.24)
8. Основи інклюзивної педагогіки: підручник / Шевців З. М., видання 2-ге, виправлене, доповнене. Львів: «Новий Світ – 2000», 2024. 264 с.
9. Оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами / методичні рекомендації / укладачі: Н. Софій, О. Стягунова, О. Федоренко. Київ: УІРО, 2024. 40 с.
2. 10. Порошенко М.А. Інклюзивна освіта: навчальний посібник. Київ: «Агенство «Україна», 2019. 300 с. <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/inkluzyvne-navchannya/posibniki/inklyuziyavnz.pdf> (дата звернення 25.08.24)
11. Шевців З. М. Основи інклюзивної педагогіки: підручник / З. М. Шевців. Київ: «Центр учбової літератури», 2022. 248 с.
12. Ярощук К.І., Вдовенко О.І. Основи інклюзивної педагогіки: Навчально-методичний посібник до практичних та самостійних робіт студентів. Чернігів: НУЧК ім. Т.Г. Шевченка, 2025. 157 с.